

בס"ד הדף מוקדש לרפואה שלימה של ב.ב.ע דניאל-אהרן בן דליה. "רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך" (משלי ג' ח')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: עֵקֶב

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12

ערש"ק יט' מנחם אב תשע"ג (26.7.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:24

הַפְּטָרָה: "וּתְאִמַּר צִיּוֹן" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ כִּי אִם לִירְאָה אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ לְלַכֵּת בְּכָל דְּרָכֶיךָ וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ..."

על הכתוב, "וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ..", אומרים המפרשים, שפאן המקור למה שתקנו חז"ל, שצריך לברך **מֵאָה בְּרָכוֹת** בכל יום, כמו ששינינו בגמרא (מנחות מג): "תנאיא, היה רבי מאיר אומר: תיב אדם לברך **מֵאָה בְּרָכוֹת** בכל יום, שנאמר: 'וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ'."

וצריכים אנו ביאור, מהיכן מצא רבי מאיר רמז בפסוק זה, שצריך לברך **מֵאָה בְּרָכוֹת** בכל יום? רש"י וצ"ל מפרש: "מה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ, קרי ביה מאה". ובארו "התוספות" את דברי רש"י, ואמרו: "אל תקרא **מָה** ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ, אלא **מֵאָה** ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל (=מבקש) מֵעַמְּךָ' – כלומר, שתיב (האדם לברך) **מֵאָה בְּרָכוֹת** (בכל יום)".

ומקור תקנה זו היא אצל דוד המלך ע"ה, כפי שמוכח במדרש תנחומא ("קרח" יב), מעשה שהיה בזמן דוד המלך שהיו **מתים** מישראל מאה אנשים, ותקן דוד המלך ע"ה, שיאמרו בכל יום **מֵאָה בְּרָכוֹת**, ומיד פסקה **המגיפה**. ומאז, חובה על כל אחד מישראל שיברך **מֵאָה בְּרָכוֹת** בכל יום. ובעצם תקנה זו היתה כבר בזמן משה רבנו עליו השלום, אבל נשתכחה מישראל.

ומצינו בענין זה חידוש גדול ב"דעת זקנים" לבעלי "התוספות", המבארים, שחז"ל תקנו לנו ברפת "**מוֹדִים**" (בתפילת העמידה) כנגד מאה ברכות. ומי שאומר "**מוֹדִים**" בכונה, הרי נחשב לו כאילו ברך **מֵאָה בְּרָכוֹת** בכונה. וכפי לשון "התוספות" ("ועתה ישראל"): "ולכך תקנו לומר '**מוֹדִים**', שהרי פירוש ("**מוֹדִים**" הוא) משתחוים, כדכתיב (=כמו שכתוב) לגבי נעמן 'והשתחויתי לה' אלהיך'. ותרגם יונתן 'ואודיתי קדם ה' אלהיך'. ומכל מקום אנו אומרים '**מוֹדִים**' ולא 'משתחוים', לפי ש(המלה) "**מוֹדִים**" עולה בגמטריא **מֵאָה** – לומר, שכל האומר '**מוֹדִים**' פהוגן, כאילו קים **מֵאָה בְּרָכוֹת**. רוצה לומר, שיכרע (ב"**מוֹדִים**") עד שיתפקקו כל חוליות שבשדרה".

והנה, מה טוב להרחיב מעט בחשיבות הגדולה של ברפת "**מוֹדִים**", ובחובה המוטלת עלינו להשתחוות בברפת "**מוֹדִים**" פראוי, שפן שינינו בגמרא (ב"ק טז): "שדרו של אדם – לאחר שבע שנים נעשה **נחש**. והני מילי דלא (=ודברים אלו נאמרו במי שלא) פרע **במוֹדִים**".

וכתבו ה"תוספות" (בפרוש השני "והוא"): "דאמרינן במדרש, שיש עצם בשדרו של אדם, שממנו נוצר לעתיד לבוא... והשתא (=ועתה), כשאותו עצם נעשה **נחש**, אינו חי לעתיד לבוא".

כלומר, אומרים ה"תוספות", פיון שאדם לא פורע במוֹדִים, שדרתו (לאחר מיתתו) נהפכת ל**נחש**, ואז בודאי אין הוא קם בתחית המתים.

וכן מבואר בזהר הקדוש ("שלח" קסד, מתורגם בתוספת ביאור): שדרתו של אדם שכורע לפני אדונו (=הקב"ה), לעתיד לבוא הקב"ה יזקוף אותו (=את האדם), ויקום בתחית המתים. אך אם אין האדם פורע ב"**מוֹדִים**", נהפכת שדרתו ל**נחש**, ואין לו תקומה לעתיד לבוא לקום בתחית המתים.

וצריך להבין ענין זה. שפן, מדוע כל-כך חמור העונש על מי שאינו פורע ב"**מוֹדִים**", עד כדי כך ששדרתו נהפכת ל**נחש**, והוא אינו קם בתחית המתים?

ומבאר ענין זה ה"תורת חיים" ואמר, שאם לא פורע האדם ב"**מוֹדִים**", שדרתו נהפכת ל**נחש**: "ולכך תקנו לשחות בברכה זו, כמנהג בשר ודם המודה לחברו (על איזה) דבר, שהוא שוחה ומנענע לו בראשו... (וצריך לדעת), שכל העומד בקומה זקופה, כפופר הוא בדבר, ואין הודאתו הודאה... (כפי שמצינו) בדתן ואבירים, שכפרו בתורת משה... (כפי שכתוב) (במדבר טז, כז) 'ודתן ואבירים יצאו נצבים פתח אהליהם'. ואמרו במדרש רבה על ה**נחש**, כשבא לפתות את תנה בא בקומה זקופה, לפי שבא לכפור בו יתברך. ולכך נענש במידה (כנגד מידה) ללכת שחוח, שנאמר (בראשית ג', יד) 'על גהנך תלך', (ופרש רש"י): 'דרגלים היו לו ונקצצו'..."

(כלומר הנחש נענש בקללה "על גחונך תלך" ונקצצו רגליו, על שלא השתחוה והכניע את עצמו לפני הקב"ה). על-כן, ממשיך ה"תורת חיים", זהו הטעם (לכך ש) "מי שאינו כורע ב"מודים", שדרו נעשה נחש, דכיון שעומד בקומה זקופה, ואינו כורע ומתכונן להודות לו יתברך על כל חסדיו, (ו)הרי הוא כפופר בו יתברך ואומר לא הוא. והרי הוא כמורה לדעת הנחש הקדמוני, אשר כל הפירות והדעות החיצוניות נמשכות ממנו...לכך שדרתו נעשית נחש, שאין לו רפואה אפילו לעתיד, כדאיתא במדרש (ב"ר כ', ה'): 'הכל מתרפאין - חוץ מנחש'. ונמצא שעל-ידי כן אין לו חלק לעולם הבא...".

ומעתה יאיר לנו להבין מדוע מי שאינו כורע ב"מודים" נענש, ושדרתו נהפכת לנחש. שהרי, כבר נתבאר בשם בעלי ה"תוספות", ש"מודים" בגמטריה מאה, כנגד מאה ברכות שצריך לברך בכל יום. וענין הכריעה ב"מודים" הוא, כדי להביע בכך שאין אנו עומדים בקומה זקופה כמו הנחש הקדמוני, שלא הכניע את עצמו לה', ועל-כן נקצצו רגליו. אלא, אנו מודים לה' יתברך, ומפירים בכל הטובות שהוא עושה עמנו בכל יום - "על חיינו המסורים בידך, ועל נשמותינו הפקודות לך" - ואנו שמחים על עצם ההודאה שגורמת לנו להתקשר עם הקב"ה בדבקות גדולה וחזקה.

ולכן נמצא, שמי שאינו כורע ב"מודים" כראוי, הרי הוא מגלה בדעתו, שהוא אינו רוצה להיכנע בפני הקב"ה, ואין הוא רוצה להודות לו יתברך, כמו הנחש שפפר בטובתו של מקום, ועל-כן נענש הוא מידה כנגד מידה, ששדרתו נהפכת לנחש, שנתקלל ונעפר תאכל כל ימי חייו, כדי להרחיקו מן הקדושה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינקס פרידמן)

"למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם" (דברים ח', ג')

מובא בכתבי האריז"ל, שלכל אדם בעולם הנה הוקצב מהשמים מספר המלים שיוכל לדבר במשך כל ימי חייו. על-כן, כאשר מסים האדם את מכסת דיבורו, תם תפקידו בעולם הזה, ומתבקש הוא לשייבה של מעלה... והדברים רמוזים בפתוב: "נפשי יצאה בדברו". כלומר, שנפש האדם יוצאת "בדברו" - עם סיום מכסת דיבורו. אבל כל זאת, רק אם האדם מדבר בדברי חולין. אך כאשר מדבר האדם דברי תורה, אדרבה, מוסיפים לו שנות חיים, כדי שימשיך לעסוק בתורת ה' יתברך.

על-פי זה פרש מרן האדמו"ר ממישקולץ שליט"א את הפסוק: "למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם". כלומר, "לא על הלחם לבדו" (=המזון הגשמי), "יחיה האדם" - חי האדם ומתקים בעולם הזה. אלא, "כי על כל מוצא פי(ו)" - גם על מה שמוציא מפיו תלויות שנות חייו (כפי שאמרנו לעיל, שפאשר מסים האדם את מכסת דיבורו, תם תפקידו, והוא עוזב את העולם הזה). אבל, על פי ה' יחיה האדם" - כלומר, אם מדבר ועוסק בתורת ה', "יחיה האדם" - אדרבה, מוסיפים לו חיים מהשמים. "ולמדתם אתם את בניכם לדבר בם"

מעשה בחסיד אחד, שהיה מתיוחד במקום אחד, והיה לומד בו במסכת חגיגה. והיה מהפך בה ומתהדרה כמה פעמים, עד שלמד אותה היטב, והיתה שגורה בפיו. ולא היה יודע מסכת אחרת מן התלמוד, והיה שוגה(=מתמסר) בה כל ימיו.

כיון שנפטר מן העולם, היה בביתו לבדו, ולא היה שום אדם יודע את פטירתו. באה דמות אשה אחת, ועמדה לפניו, והרימה קולה בבכי ובמספד, ותרבה אנחתה וצעקתה, עד אשר נתקבצו ההמון, ואז אמרה להם: ספדו לחסיד הזה, וקברוהו וכבדו את ארונו, ותזכו לחיי העולם הבא. מפיון, שזה כבדני כל ימיו, ולא הייתי עזובה ולא שכוחה. מיד נתקבצו כל הנשים, וישבו עמה, ועשו עליו מספד גדול ועצום. והאנשים התעסקו בתכריכיו ובכל צרכי קבורתו, וקברו אותו בכבוד גדול. ואותה אשה (היתה) בוכה וצועקת. אמרו לה: "מה שמך?" אמרה להם: "חגיגה שמי". וכיון שנקבר אותו חסיד, נעלמה אותה האשה מן העין. מיד ידעו כלם, שמסכת חגיגה היתה זאת, שנראתה להם בצורת אשה. ובאה בשעת פטירתו, כדי לספוד לו ולבכותו ולקברו בכבוד, על שהיה שונה(=לומד) אותה תמיד, ושוקד ללמוד בה.

והלא הדברים קל וחמר: ומה חסיד זה, שלא למד, אלא מסכת אחת בלבד - כה, הלומד תורה הרבה, ומלמדה לאחרים, ומעמיד תלמידים הרבה - על אחת כמה וכמה. (המעשה מצוטט מתוך מדרש תנחומא, כפי שמובא בספר "מנורת המאור").

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד הדף מוקדש לרפואה שלימה של ב.ב. ע דניאל-אהרן בן דליה. "רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך" (משלי ג' ח)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: יַעֲקֹב

כְּנִיסַת הַשֶּׁבֶת: 19:12

ערש"ק יט' מנחם אב תשע"ג (26.7.13)

יְצִיאַת הַשֶּׁבֶת: 20:24

הַפְּטָרָה: "וּתְאִמַר צִיּוֹן" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ כִּי אִם לִירְאָה אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ לְלַכֵּת בְּכָל דְּרָכֶיךָ וּלְאַהֲבָה אֹתוֹ..."

על הכתוב "וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ..", אומרים המפרשים, שפאן המקור למה שתקנו חז"ל, שצריך לברך **מֵאָה בְּרָכוֹת** בכל יום, כמו ששינינו בגמרא (מנחות מג): "תנאיא, היה רבי מאיר אומר: תיב אדם לברך **מֵאָה בְּרָכוֹת** בכל יום, שנאמר: 'וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ'."

וצריכים אנו ביאור, מהיכן מצא רבי מאיר רמז בפסוק זה, שצריך לברך **מֵאָה בְּרָכוֹת** בכל יום? רש"י וצ"ל מפרש: "מה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ, קרי ביה מאה". ובארו "התוספות" את דברי רש"י, ואמרו: "אל תקרא **מָה** ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ, אלא **מָה** ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל (=מבקש) מֵעַמְּךָ" – כלומר, שתיב (האדם לברך) **מֵאָה בְּרָכוֹת** (בכל יום)."

ומוסיפים "התוספות" לכך רמז שהביא רבנו תם, כי בפסוק זה "וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ", מתחילתו ועד סופו ישנן בדיוק **מֵאָה** אותיות – רמז לכך שצריך לברך **מֵאָה בְּרָכוֹת** בכל יום.

והנה, על הכתוב בספר שמואל (כג, א): "...נָאֵם דָּוִד בֶּן יִשׂי וְנָאֵם הַגִּבּוֹר הַקָּמָּ עַל מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב וְנָעִים זְמֵרוֹת יִשְׂרָאֵל", מבואר במדרש תנחומא ("קרח" יב): "...**עַל** בְּגַמְטְרִיָּה **מֵאָה**, כְּנֶגֶד **מֵאָה בְּרָכוֹת**. שְׁכָל יוֹם הֵיוּ **מֵתִים** מִיִּשְׂרָאֵל **מֵאָה** אַנְשִׁים, בָּא דָוִד וְתִקְנָן לְ**מֵאָה בְּרָכוֹת**, (כמו שכתוב): 'וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל מָה ה' אֱלֹהֶיךָ שְׂאֵל מֵעַמְּךָ, קרי ביה מאה, אלו **מֵאָה בְּרָכוֹת**. כִּיֹּן שְׁתִּקְנָם (דוד, את מאה הברכות) נַעֲצְרָה הַמַּגִּיפָה'."

וצריכים אנו ביאור, מה ראה דוד לתקן **מֵאָה בְּרָכוֹת** בכל יום? וכן, מהו הענין שבגללו **מתו** דוקא מאה אנשים, כדי ללמדנו שצריך לברך דוקא **מֵאָה בְּרָכוֹת** בכל יום?

כדי לבאר כל זאת, הבה נתבונן בדבריו הנוראים של ה"אור החיים" הקדוש, שגלה לנו יסוד נפלא (ומצוה לפרסם זאת ברבים), כי מה שתקנו חז"ל לברך **מֵאָה בְּרָכוֹת** בכל יום הוא בעצם תיקון לאיש ישראל המוציא **שם רַע** לתורה הקדושה, ואומר שאין היא מפרנסת אותו, ואין היא נותנת מזון ומחיה לעוסקים בה, וכו'.

וכפי דבריו הקדושים, על הכתוב בפרשת "כי תצא": "כי יקח איש אשה ובא אליה ושנאה. ושם לה עלילת דברים והוצא עליה **שם רַע**, ואמר את האשה הזאת לקחתי ואקרב אליה ולא מצאתי לה בתולים'."

אומר ה"אור החיים": "כי יקח איש אשה דברה תורה כנגד בני אדם... אשר חוזרים (=מטים) פניהם מן התורה... ועליהם אמר הכתוב: 'כי יקח איש אשה' – (אשה) זאת התורה המארסה, 'ובא אליה' – שכבר זרחה עליהם אורה של תורה בהר סיני, וקבלו (את התורה) (ו)הלוחות. (אבל לאחר מכן) 'ושנאה' (=שונאים את התורה)... כי אין התורה זנה ומפרנסת, והוא (=האדם) צריך למחיה, (ו)גם אינו רואה סימן ברכה מאמצעות לימודה, הגם כי יעסוק בה, אין נפתחין לו שערי פרנסה טובה. ואדרבא, רואה כי כל האנשים שרחוקה (=שרחוקים ממנה), ואינם חושבים בה כלל ועיקר, בתייהם מלאים כל טוב... ושם לה עלילת דברים' – והוציא עליה שם רַע, באמרו: 'ואמר את האשה הזאת לקחתי... ואקרב אליה ולא מצאתי לה בתולים'... כי עוסקיה (=העוסקים בתורה)... יחנו (=הולכים) לדפוק על דלתי אחרים (=אלקים אחרים) למצוא טרף (=פרנסה)."

מבואר מדברי ה"אור החיים" הקדוש, שיש אנשים שמרחיקים את עצמם או את בניהם מן התורה הקדושה בעלילות שוא, שהעוסקים בתורה אינם רואים סימן ברכה בפרנסתם. ועל כן הולכים הם לדפוק על דלתות **אלקים אחרים**, כדי למצוא פרנסה.

וכפי ביאורו: "כי יקח איש אשה" – אלו הם כלל ישראל, שבמעמד הר סיני היו "כאיש אחד" (רש"י), ולקחו את התורה לאשה, כמו שכתוב (דברים לג, ד): "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב", ופרשה הגמרא (פסחים מט): "אל תקרי מורשה, אלא מארסה" – דהינו, שהתורה הקדושה היא בבחינת ארוסה לישראל.

ואולם, אם לאחר ש"בא אליה" – דהינו, לאחר שאיש ישראל קבל עליו את התורה כאשה – "...שנאה", מאס

בה, ולא זו בלבד, אלא ש"שם לה עלילת דברים והוצא עליה **שם רע**", ואומר הוא: נכון, לקחתי את התורה לי לאשה. אולם הצרה היא ש"ואקרב אליה ולא מצאתי לה בתולים" – דהינו לאחר שקרבותי אליה ולמדתי בה, "לא מצאתי לה בתולים" – לא מצאתי שיש לתורה כח לפרנס אותי ואת בני ביתי, ולכן אין רצוני לחיות עם התורה ולעסוק בה, רחמנא לצלן.

וממשיך ואומר ה"אור החיים" הקדוש, ומבאר את המשך הכתוב: "ולקח אבי הנער ואמה והוציאו את בתולי הנער אל זקני העיר השערה" – דהינו, הקב"ה והשכינה הקדושה (=כנסת ישראל) שהם בבחינת "אבי הנער(ה)" יתבעו את עלבונה של התורה, ויכיחו לפני בית דין של מעלה את הכח הנפלא שיש לתורה, שהיא זנה ומפרנסת בגשמיות וברוחניות את כל העוסקים בה.

וכדברי קודשו של ה"אור החיים" הקדוש: "מודיע הכתוב כי הקדוש-ברוך-הוא, שהוא הנקרא 'אבי הנערה', וכנסת ישראל יתבעו את עלבונה של התורה לפני בית דין הגדול... (וזהו שכתוב): 'ולקח אבי הנער ואמה והוציאו את בתולי הנער' – (דהינו) רמזו (כאן על) חוזק... פעליה והשגות (התורה)... ויתבעו עלבונה בבית דין... והוא מה שאמרו בזהר (ח"ג פ), כי עתיד הקדוש-ברוך-הוא לתבוע עלבונה של תורה, וכאומרם במשנה (אבות פ"ו, מ"ב): 'אוי להם לבריות מעלבונה של תורה'."

ועל-כן אומר הכתוב "ולקחו זקני העיר ההוא את האיש... וענשו אותו מאה כסף ונתנו לאבי הנערה". דהינו, אומר ה"אור החיים" הקדוש, שהתיקון לזה שאיש ישראל הוציא **שם רע** לתורה הקדושה הוא, "וענשו אותו מאה כסף" – דהינו **מאה ברכות** שנותן/מברך האדם את "אבי הנערה" – הוא הקב"ה.

וכפי דבריו של ה"אור החיים" הקדוש: "ואמר הכתוב כי זה יהיה משפט האיש ההוא על-פי בית דין: ראשונה – 'ויסרו אותו', על דרך אומרם ז"ל (ברכות ה): 'אם רואה אדם שיסורין באים עליו וכו', יתלה (זאת) בביטול תורה... וענשו אותו מאה כסף – רמזו **למאה ברכות** שתיב אדם לברך בכל יום, כמו שדרשו (תנחומא קרח יב): 'ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמדך, אל תקרי **"מה"**, אלא **מאה**'."

...וברכת את ה' אלהיך" (המעלה של תפילה בזמנה)

לפרי אחד היתה בת יחידה וחביבה, שמילדותה נתן דעתו לחסוך עבורה כסף עבור נדוניה נכבדה. מה עשה? יחד קופסה נאה, וכל שטר כסף חדש ויפה שהצליח לחסוך הניח בתיבה. כך עשה חדש אחר חדש, שנה אחר שנה, וחפסת שטרי הכסף הלכה ותפתחה. יום אחד, כאשר הגיעה הבת לפרקה, פתח הכפרי את התיבה, והוציא חופן שטרות נאים, בזהקים כחדשים, ונסע אל העיר הגדולה. נכנס לחנות יקרה, ובחר לעצמו את היקרות שבסחורות, והושיט את השטרות לתשלום. הסתכל המוכר בשטרות, ומאן לקבלם, בטענה שאין הוא מכיר את השטרות הללו. התמרמר האיש ואמר: "הלא כסף כשר הוא, וחוקי הוא, בעמלי הרוחתיו, במשך שנים חסכתי". משך המוכר בכתפיו, ואמר לו: "לך לעיר הגדולה, אוילי שם ימירו את כספך בשטרות מוכרים".

נסע האיש לעיר הגדולה, עלה לבנק הממשלתי וחפה בתור, ראה אנשים באים עם שטרות בלויים וקרועים, והחלפנים גוערים בהם: "כלום כך אתם שומרים על שטרות יקרי ערך, איך אתם מניחים לתמונת הקיסר המתנוססת עליה להיקרע?". אך למרות כל זאת החליפו להם את השטרות בחדשים. שמח אותו כפרי בלבו, ואמר, שאם כך נוהגים הם בשטרות בלויים וקרועים, ודאי יקבלו בסבר פנים יפות את שטרותיו החדשים והיפים. כשהגיע תורו, הניח בדלפק את חבילת השטרות. נטלם הפקיד, עלצל בהם, והחזירם לידו, ואמר לו: "הם אינם שוים מאומה!". "מה?!!" – זעק הכפרי – "הרי במו עיני ראיתי כיצד החלפתם שטרות בלויים וקרועים, ובדאי שחייבים אתם לקבל את השטרות החדשים והנאים שלי". אמר לו הפקיד של הבנק: "הירגע! אתה צריך להבין שהשטרות שלך ישנים, הם נפסלו מכבר מטעם הממשלה, ואבדו כל ערך, גם אם חדשים ונאים הם. ואילו אותם יאלו שהביאו שטרות ישנים ובלויים – היו אלה שטרות שעדין בתוקף, ושוי ערך הם.

והנמשל הוא, שמי שעומד להתפלל תפילה בזמנה, גם אם היא מלאה קרעים ופגמים, גם אם יגערו ויכיחו אותו, הרי זמן תפילה הוא. ואם כוון בתחילתה ובסופה, הרי היא תפילה בעלת ערך רב. אבל, מי שקם מאוחר, או שמרבה בהכנות ובכונות, ועל-ידי כך עבר זמן תפילה, שוב לא יועיל לו, גם אם תהא תפילתו מושלמת ונאה, שהרי "פג תוקפה" (=התפילה לא בזמנה), ולאחר נעילת השערים, אין מכניסים אותה לפני ה' יתברך שמו.

בס"ד הדף מוקדש לרפואה שלימה של ב.ב.ע דניאל-אהרן בן דליה. "רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך" (משלי ג' ח)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: עֵקֶב

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12

ערש"ק יט' מנחם אב תשע"ג (26.7.13)

יציאת השבת: 20:24

הפְּטָרָה: "ותאמר ציון" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך ללכת בכל דרכיו ולאהבה אתו..."

כְּאֲשֶׁר נִתְּבוֹנָן עַל הַשֵּׁם "אָדָם" שֶׁנִּתֵּן הַקֶּב"ה לַיְצִיר כְּפִיו, שֶׁבָּרָא בַיּוֹם הַשְּׁשִׁי, נִרְאָה שְׁבִשֵּׁם הַתּוֹאֵר "אָדָם" נִרְמָזִים הַגּוֹף וְהַנְּשָׁמָה. הֵנָּה, הָאוֹת א' רוֹמְזוֹת עַל הַנְּשָׁמָה, שֶׁהִיא חֵלֶק אֶלּוֹק מִמַּעַל, מֵאֲלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, הַקֶּב"ה. וְאֵילּוֹ הָאוֹתִיּוֹת "דָם" רוֹמְזוֹת עַל הַגּוֹף, שֶׁבּוֹ זוֹרֵם הַדָּם. וְצָרִיךְ לְדַעַת, שְׁמוֹתַר (=יִתְרוֹן) הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה הוּא רַק כְּאֲשֶׁר מַגְבִּיר אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶת הַנְּשָׁמָה עַל הַגּוֹף הַבְּהֵמִי, כְּפִי שְׁמִבִּיא הַמַּגִּיד הַקְּדוֹשׁ ר' דָּב בְּעַר מִמְּזִרִיטֵשׁ זִיע"א, בְּסִפֵּר "שְׁפִתֵי רִנּוֹת צְדִיקִים" (ח"ב פֶּרֶשֶׁת בַּהֲעֹלוֹתָךְ) (הַמְּבָאֵר אֶת הַפְּתוּב בַּגְּמָרָא (יְבֻמוֹת ס"א): "רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי אוֹמֵר: ... וְאַתָּן צִיאָנִי, צִיאָן מִרְעִיתִי אָדָם אִתָּם" (יְחֻזְקָא לְד'). אִתָּם קְרוּיָן "אָדָם", וְאִין הַעֲכוּ"ם (=הַגּוֹיִים) קְרוּיָין "אָדָם"").

וְזוֹ לְשׁוֹנוֹ שֶׁל בְּעַל "שְׁפִתֵי רִנּוֹת צְדִיקִים": "כִּי נוֹדַע כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ, וְזֶה יֵשׁ גַּם לַעֲכוּ"ם (=הַגּוֹיִים) וְלַבְּהֵמוֹת. (וְאוֹלָם), וְנוֹסֵף עַל זֶה (יֵשׁ) יִתְרוֹן לְיִשְׂרָאֵל שֵׁישׁ לָהֶם גַּם נְשָׁמוֹת חֵלֶק אֶלְקִי מִמַּעַל, שֶׁהוּא (רוֹמְזוֹ עַל) הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא א' – אֲלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְנִתְחַבֵּר בְּחִינַת א' לְבְחִינַת דָם וְנַעֲשֶׂה אָדָם. מֵה שְׁאִין כֶּף בְּאוֹמוֹת עֲכוּ"ם, שְׁאִין לָהֶם בְּחִינַת א', וְנִשְׁאָר לָהֶם רַק דָם, שֶׁהוּא נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִי... וְלִכְךָ אֵינָם נִקְרָאִים אָדָם".

מִבּוֹאֵר מִכָּאן, כִּי מִצַּד הַגּוֹף הַגְּשָׁמִי נִקְרָא אִישׁ יִשְׂרָאֵל רַק בַּתּוֹאֵר "דָם", כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ הַגְּשָׁמִי הַזּוֹרֵם בַּגּוֹף, כְּמוֹ שֵׁישׁ גַּם לַגּוֹיִים וְלִכְלֹל בְּהֵמָה. אוֹלָם, יִתְרוֹן אִישׁ יִשְׂרָאֵל עַל הַגּוֹיִים וְהַבְּהֵמוֹת הוּא דוֹקָא מִצַּד הַנְּשָׁמָה שֶׁבּוֹ, שֶׁהִיא חֵלֶק אֶלּוֹק מִמַּעַל.

וְעַל-כֶּף רוֹמְזוֹת הָאוֹת א', שֶׁבַּתּוֹאֵר "אָדָם". שְׁכֵן, שׁוֹרְשָׁה הוּא מִבּוֹרָא עוֹלָם יִתְּבַרְךָ שְׁמוֹ, הַנִּקְרָא אֲלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, כְּפִי שְׁאִמְרוּ חו"ל (קִידוּשֵׁין ל'): "תְּנוּ רִבְנָן: שְׁלֹשָׁה שׁוֹתֵפִין הֵן בְּאָדָם: הַקֶּב"ה, וְאָבִיו וְאִמּוֹ". וּפְרַשׁ רש"י, שְׁאָבִיו וְאִמּוֹ נוֹתְנִים לוֹ אֶת הַגּוֹף, וְאֵילּוֹ הַקֶּב"ה נוֹתֵן לוֹ אֶת הַנְּשָׁמָה.

וְכִבֵּר אָמְרוּ בְּעַלֵּי הַרְמָזוֹ כִּי אוֹתִיּוֹת "דָם" (=44) הַרוֹמְזוֹת כְּאִמּוֹר לַגּוֹף, הֵם בְּגַמְטְרִיָּה "אָב אָם" (=44) שֶׁהֵם הַמוֹלִידִים אֶת הַגּוֹף. וְאֵילּוֹ הָאוֹת א' בְּשֵׁם הָאָדָם רוֹמְזוֹת עַל הַנְּשָׁמָה, שֶׁהִיא מִצַּד אֲלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם (הַקֶּב"ה), וּמִצִּירוֹף שְׁנֵיהֶם נַעֲשֶׂה אוֹתִיּוֹת "אָדָם".

וְהֵנָּה, בַּתּוֹאֵר "אָדָם" שִׁישְׂרָאֵל נִקְרָאִים בּוֹ, בְּאֵה הָאוֹת א' לְפָנֵי הָאוֹתִיּוֹת "דָם", כְּדִי לְרַמּוֹז לָנוּ כִּי מוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה הוּא בְּזֶה, שְׁאִישׁ יִשְׂרָאֵל מִקְדִּים וּמְשַׁלִּיט אֶת כּוֹחַהּ שֶׁל הַנְּשָׁמָה, הַבָּאָה מֵ"אֲלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם", עַל הַ"דָם", שֶׁהוּא הַגּוֹף הַגְּשָׁמִי וְהַחּוֹמְרִי.

עַל-כֶּן הַגּוֹף, שֶׁהוּא הַדָּם, צָרִיךְ לְהִיּוֹת עֹבֵד נִכְנָע לְצָרְכֶיהָ וּשְׁאִיפּוֹתֶיהָ הַרוֹחֲנִים שֶׁל הַנְּשָׁמָה שֶׁהֵם הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת. כְּפִי שְׁמִבִּיאָה הַגְּמָרָא (בְּרֻכּוֹת ס"ג): "אָמַר רִישׁ: מִנִּין שְׁאִין דְּבָרֵי תוֹרָה מִתְקִימִין, אֲלָא בְּמִי שְׁמִמִּית עֲצָמוֹ עָלֶיהָ? שְׁנֵאמַר (בַּמְדַּבֵּר יט', יד'): 'זֹאת הַתּוֹרָה, אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהל'".

וּבְאֵר הַמְהַר"ל מִפְּרָאג, בְּסִפְרוֹ "נִצְחַת יִשְׂרָאֵל" (פֶּרֶק ז'), שֶׁהַגְּשָׁמִיּוֹת שֶׁל הַגּוֹף וְהַרוֹחֲנִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הֵם שְׁנֵי דְבָרִים הַסּוֹתְרִים זֶה אֶת זֶה, וְכְפִי לְשׁוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ: "דְּבַר זֶה עֲנִין מוֹפְלָא, כִּי הַתּוֹרָה וְהַגּוֹף שְׁנֵי הַפְּכִים (הֵם). וְאִם כֵּן, אֵיךְ תִּתְקַיֵּם הַתּוֹרָה?... לְפִיכֶךָ, אֵין תּוֹרָה מִתְקִימַת, (אֲלָא) רַק בְּמִי שְׁמִמִּית עֲצָמוֹ עָלֶיהָ... (דְּהֵינּוּ), אָדָם כְּזֶה שְׁגִיפּוֹ אֵינוֹ נִחְשָׁב כְּלָל..."

נִמְצָא מִכָּאן, שֶׁרְצוֹן הַבּוֹרָא יִתְּבַרְךָ הוּא, שֶׁהָאָדָם יִכְנָע וְיִמִּית אֶת צָרְכֵיו וּשְׁאִיפּוֹתָיו שֶׁל הַגּוֹף הַחּוֹמְרִי, עַד שִׁיְהִיָּה הַגּוֹף נִכְנָע לַגְּמִרִי לְנְשָׁמָה הָאֵלְקִית שֶׁבּוֹ, כְּדִי שִׁיְהִיָּה רְאוּי לְהִיקְרָא בַּתּוֹאֵר "אָדָם", דְּהֵינּוּ א' לְפָנֵי "דָם" – וְעַל-יְדֵי כֶף יִזְכֶּה לְיִרְאָת ה' וְלַהֲשִׁיגוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה.

וְיֵשׁ לוֹמֵר שֶׁעַל זֶה רוֹמְזוֹ הַפְּתוּב בְּפֶרֶשְׁתָּנוּ: "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שאל מעמך...". שְׁכֵן, אוֹמְרִים הַמְּפָרְשִׁים, "מֵה" בְּגַמְטְרִיָּה "אָדָם" (=45). דְּהֵינּוּ, הַקֶּב"ה שׁוֹאֵל וּמְבַקֵּשׁ מִכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת בְּבְחִינַת "אָדָם", לְהַשְׁלִיט

את הנשמה על הגוף. שהרי, יתרון האדם על הבהמה הוא רק מחמת הנשמה הקדושה שבקרבו. על-כן, כאשר ישכיל איש ישראל להכניע את הגוף על-ידי נשמתו שקבל מה' יתברך, מיד יגיע (המשך הפסוק): "ליראה את ה' אלהיך ללכת בכל דרכיו ולא אהבה אתו". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"את ה' אלהיך תירא"

בכמה מקומות בש"ס (פסחים כב', קידושין נו' ועוד) מובאת הבריתא הבאה: "תניא: שמעון העמסוני היה דורש כל "אתים" שבתורה (=כל מקום שמופיעה המלה "את" במצות התורה, מצא שמעון העמסוני משמעות נוספת, שאינה כתובה במפורש).

לדוגמא, כאשר משה משח בשמן המשחה את כלי המשכן כדי לקדשם, נאמר: "ומשחת את מזבח העלה". לכאורה, התורה יכולה היתה לכתוב "ומשחת מזבח העלה", וכך היו מבינים את אותה משמעות שמשח צריך למשוח בשמן את המזבח. אם כן, מדוע "טרחה" התורה לכתוב "ומשחת את מזבח העלה"? אלא, אומר שמעון העמסוני: "את" – לרבות (=להוסיף) את הכפוש (=העליה שבה היו הכהנים משתמשים כדי לעלות למזבח) – שאף אותו צריך למשוח בשמן המשחה.

דוגמא נוספת: "וה' פקד את שרה" גם כאן יכולה היתה התורה לכתוב "וה' פקד שרה". המלה "את" לכאורה מיותרת. אלא, "את" באה לרבות, שאף כל העקרות שבאותו דור נפקדו בזכות הברכה שלה (=של שרה)!! והנה, "כיון שהגיע (שמעון העמסוני לכתוב), "את ה' אלהיך תירא" – פרש (=התרחק, ונמנע מלדרוש את הפתוב על-פי שיטתו. שהרי, המלה "את" באה לרבות ולהוסיף. ואם כן, ממי צריך לירא ולפקד כמו מהקב"ה? על-כן פרש). אמרו לו תלמידיו: רבי, כל "אתים" שדרשת, מה תהא עליהם? (=האם אינך מבטל, בפרישתך, את כל מה שדרשת על המלה "את"?). אמר להם: כשם שקבלתי שכר על הדרישה, כך אקבל שכר על הפרישה (=על ביטול דרשותי). עד שבא רבי עקיבא ולמד: "את ה' אלהיך תירא" – לרבות (=להוסיף) תלמידי חכמים". מכאן לומדים אנו, כמה צריך להיזהר בכבודם של תלמידי חכמים. שהרי, שנינו בגמרא (שבת קיט'): "כל המבזה תלמיד חכם – אין רפואה למפתו". על-כן, צריך להתירא מתלמידי חכמים בדיוק כשם שצריך להתירא מהקב"ה! ממש אותו דבר!

"ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך בביתך"

פעם נגש אל רבי יוסף רוזין, כשהיה עוד אברך בישיבה (ונודע לאחר מכן בכינויו "הגאון הרוגאצ'ובי"), בחור אחד, שהיה גדול ממנו בשנים ובנותק בישיבה, ושאל אותו בנימה של תרעומת: מדוע יושב אתה בלימודך, ואינך נוהג כשאר הבחורים כאן, השעונים על ה"סטנדר", ולומדים כל היום בעמידה? השיב לו רבי יוסף: מיום שעמדתי על דעתי איני עושה דבר, אלא על-פי מה שהורו לנו חז"ל. הנה, שנינו במסכת מגילה (כא', ע"א): "כתוב אחד אומר (על משה רבנו) 'ואשב בהר ארבעים יום וארבעים לילה'. (וכתוב שני אומר) 'ואנכי עמדתי בהר... ארבעים יום וארבעים לילה'. אמר רב: עומד ולומד, יושב ושונה". דהינו, משה רבנו למד את התורה מפי הגבורה בעמידה ("עומד ולומד"), ואחר-כך חזר לבדו על תלמודו כשהוא יושב ("יושב ושונה").

על-כן, כיון שאני למדתי, ברוך השם, את כל הש"ס והפוסקים, ועכשיו אני חוזר ומשנן את תלמודי – הריני רשאי ללמוד בישיבה על הספסל. העיר הבחור לרבי יוסף בנימה של רגז מופגן: רואה אני שתמיד יש בפיד מאמר חז"ל, המשמש לך כתנא, המסיע לך. חנה רבי יוסף כלפי אותו בחור, ואמר לו: אם אין רצונך במאמר חז"ל, אביא לך פסוק מפורש בתורה שמרמז שאני נוהג כשורה: בקריאת שמע נאמר "ושננתם לבניך ודברת בם בשבתך". הנה, הפתוב מרמז שבשעה שאדם משנן את לימודו, ואינו לומד דבר חדש, הוא רשאי לעשות זאת בישיבה, כמו שכתוב: "ושננתם... ודברת בם בשבתך".

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

בס"ד הדף מוקדש לרפואה שלימה של ב.ב.ע דניאל-אהרן בן דליה. "רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך" (משלי ג' ח)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: עֵקֶב

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12

ערש"ק יט' מנחם אב תשע"ג (26.7.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:24

הַפְּטָרָה: "וּתְאִמַּר צִיּוֹן" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמְּשֻׁפְּטִים הָאֵלֶּה וְשִׁמְרְתֶם וְעִשִּׂיתֶם אִתָּם"

על הכתוב "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמְּשֻׁפְּטִים הָאֵלֶּה וְשִׁמְרְתֶם וְעִשִּׂיתֶם אִתָּם", אמרו חז"ל הקדושים: במלה "עֵקֶב" רמז הכתוב על אחת ממידות התורה – שיהיה אדם הולך עקב בצד אגודל, **בְּעֵנָה** ובשפלות. ואז, על-ידי מידת ה**עֵנָה**, ישפיל לשמוע ולהבין בלימוד התורה הקדושה.

וזאת, כפי שאומר ה"תשואות חן" להרה"ק רבי גדליה מלניץ זיע"א: "וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמְעוּן אֶת הַמְּשֻׁפְּטִים הָאֵלֶּה": במלה "עֵקֶב" יש רמז למידת ה**עֵנָה**, שהרי העקב הוא החלק הנמוך ביותר בגוף האדם, ואם אדם שם את עצמו כעקב, ודעתו שפלה – הנה, על-ידי כך, הוא זוכה בכל יום להשגות חדשות בתורה, והכל בזכות אותה **עֵנָה**. אלא, שצריך לדעת, שהיפך מידת ה**עֵנָה** היא מידת ה**גְּאוּנָה**, והיא שרש של כל ה**חַטָּאִים וְהַעֲוֹנוֹת** שבעולם. וזאת, על-פי הידוע, שחטא אדם הראשון היה מחמת **גְּאוּנָה**, שנתגאה ורצה להיות **כְּאֱלֹהִים**, יודע טוב ורע – ולכן צריך האדם להתרחק ממידת ה**גְּאוּנָה** כרחוק מזרח ממערב.

וראוי להביא כאן את דברי חז"ל, על מידת ה**גְּאוּנָה**, שהיא כאמור היתה סיבת חטאו של אדם הראשון. הנה, על הכתוב במשלי (כט', כג'): "**גְּאוּנוֹת** אָדָם תִּשְׁפִּילֵנּוּ..." , אמרו חז"ל במדרש (במדבר רבה יג', ג'): "אמר ר' תנחומא בר אבא: '**גְּאוּנוֹת** אָדָם תִּשְׁפִּילֵנּוּ' – זה אדם ראשון". ותמהו על-כך המפרשים, וכי איזו **גְּאוּנָה** היתה לאדם הראשון?

ותרצו חז"ל ענין זה בספרים הקדושים, ואמרו, ששרש החטא של האכילה מעץ הדעת נבע מכך **שֶׁהִנְחֵשׁ**, הוא ה**יִצְרַר הָרַע**, הכניס באדם ובחיה את מידת ה**גְּאוּנָה**, כאשר אמר להם: "כִּי יֵדַע אֱלֹהִים כִּי בַיּוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ וּנְפַקְחוּ עֵינֵיכֶם וְהִייתֶם כְּאֱלֹהִים יִדְעִי טוֹב וְרַע". דעו לכם, אמר להם הנחש, יש לכם יכולת להגיע למדרגה של **אֱלֹקִים**, ומדוע אתם **מִסְתַּפְּקִים** במדרגה שקבע לכם הבורא? והנה, אילו היו אדם וחיה מתנהגים במידת ה**עֵנָה** ובשפלות הרוח, ו**מִסְתַּפְּקִים** במה שנתן להם הבורא יתברך, ממילא לא היו עוברים על רצונו יתברך לאכול מעץ הדעת. אולם, מאחר **וְהִתְגַּאוּ** מדברי הנחש, להיות "**כְּאֱלֹהִים** יִדְעִי טוֹב וְרַע", נפלו ברשת ה**יִצְרַר הָרַע**, ואכלו מעץ הדעת וזהו הטעם למה שגזר הקב"ה על האדם את גזירת המיתה, אם לא יאכל מעץ הדעת, כפי שכתוב: "וּמַעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בַיּוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת". שכן, כאשר האדם זוכר את יום המיתה, נכנע לבבו, ושוב לא יבוא לידי חטא.

הספר הקדוש "זרע ברך" (פרשת בראשית) מביא בשם רבו הקדוש, ה"מגלה עמוקות" (שאמר בשם הראב"ד), כי על-ידי חטא אדם וחיה, **שֶׁנִּתְגַּאוּ** ורצו להיות "**כְּאֱלֹהִים** יִדְעִי טוֹב וְרַע", נפגמו ונסתלקו שתי אותיות **ד'** משני שמותיו של הקב"ה – "**שְׁדִי**" ו-"**אֲדֹנִי**" – ועל-ידי כך נשארו רק אותיות "**יש**" ו"**אֲנִי**", שרומזות על **ישות ואנוכיות**.

וזהו מה שאמרה חיה לה' יתברך: "**הִנְחֵשׁ הַשֵּׂאֲנִי וְאָכַל**" – כיון שהנחש הכניס בנו את מידת ה**גְּאוּנָה**, גרם הוא לחטא עץ הדעת, ועל-ידי כך נפגמו ונסתלקו שתי אותיות **ד'**, משמות "**שְׁדִי**" ו"**אֲדֹנִי**", ונשארו אותיות "**יש**" ו"**אֲנִי**", שהן אותיות "**שֵׂאֲנִי**" (וזהו "**הִנְחֵשׁ הַשֵּׂאֲנִי וְאָכַל**").

ולכן, אומר ה"מגלה עמוקות", צריך כל אדם הקורא את "**קְרִיאַת שְׁמַע**", לכוון ב"שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד", ו**לְהֵאָרִיךְ בְּאוֹת ד'** של "**אֶחָד**". וכן בפסוק "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" **לְהֵאָרִיךְ בְּאוֹת ד'** של "**וְעַד**", כדי לתקן את שתי אותיות ה-**ד'** שנפגמו בחטא אדם הראשון.

ועל זה רומז הכתוב במשלי (ח', לד'): "**אֲשֶׁרִי אָדָם שָׁמַע לִי לְשַׁקֵּד עַל דְּלֹתַי יוֹם לְשׁוֹמֵר מְזוֹזוֹת פֶּתְחֵי**". אומר שלמה המלך: "**אֲשֶׁרִי אָדָם**", שהוא "**שָׁמַע**" – שקורא "**קְרִיאַת שְׁמַע**", ומכוון הוא "לְשַׁקֵּד עַל דְּלֹתַי" – דהינו, הוא שוקד לתקן את "**דְּלֹתַי**" – את אותן שתי אותיות **דלית**, מהשמות "**שְׁדִי**" ו"**אֲדֹנִי**", שנפגמו ונסתלקו להם

בְּעוֹן חֲטָא עֵץ הַדַּעַת.

וַיֵּשׁ עוֹד לוֹמֵר, שֶׁבְּחֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן נִפְגְּמָה גַם הָאוֹת **א**, הָרוֹמְזוֹת לְאֵלּוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם. וּכְפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת": "יְדוּעַ כִּי חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן הָיָה בְּסוּד **אֱלֹהִים** (משלי יח): 'וַיִּרְגַּן מִפְּרִיד אֱלוֹהֵי', שְׁמֵת־חִילָה הָיָה צוֹרֵת **אֱלֹהִים** בְּסוּד 'וַיִּצַר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם', שֶׁהִיְתָה צוֹרֵת (הָאוֹת **א**) "יוֹי", שֶׁהוּא חוֹטְמָא (=חוֹטֵם) וְתָרִין עֵינַיִן (=וְשָׂתִי עֵינַיִם), וְאַחַר-כֵּן, בְּחֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן נִתְּהַפְּכָה צוֹרֵת הַ**אֱלֹהִים** וַיִּרְדָּה לְמִטָּה...".

מִבִּיאוֹר דְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" עוֹלָה, שֶׁצוֹרֵת הָאוֹת **א** שְׁאֲנוּ מִפִּירִים, אֵינָה צוֹרֵת הָאוֹת הַמְּקוֹרֵית, שֶׁהִיְתָה בְּעַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם. שָׁפֵן, לְפָנֵי חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן הִיְתָה צוֹרֵת הָאוֹת **א** כֶּן "יוֹי". אוּלָם, לְאַחַר חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן הִתְעַקְמָה ה-**ר** (יִי), וְעַל-יְדֵי כֶּן הִפְּכָה הָאוֹת **א** הַמְּקוֹרֵית מ-**יוֹי**, ל-**א**, כְּפִי שְׁאֲנוּ מִפִּירִים.

וַיֵּשׁ עוֹד לוֹמֵר, כִּי צוֹרֵת הָאוֹת **א** רוֹמְזוֹת עַל שֵׁם "הוּיָה" בְּרוּךְ הוּא. שָׁפֵן, יְדוּעַ שְׁכָל אוֹת מוֹרְכַבֶּת מִכְּמָה אוֹתוֹת, וְעַל-כֵּן הָאוֹת **א** מוֹרְכַבֶּת מִהָאוֹתוֹת **י** **ו** **י** (**י** מְצַד יְמִין לְמַעְלָה, **י** לְמִטָּה מְצַד שְׂמָאל, וּבִינְיָהן בְּאֶלְכֶסוֹן הָאוֹת **ו**), וּמִנְיָן אֵלּוּ הָאוֹתוֹת עוֹלָה לְמִסְפָּר 26, כְּמִנְיָן שֵׁם "הוּיָה". אוּלָם, כְּאֲמוֹר, בְּבִרְיַת הָעוֹלָם הִיְתָה צוֹרֵת הָאוֹת **א** הַמְּקוֹרֵית כֶּן **יוֹי**, דְּהֵינּוּ ה-**ו** שְׁבִין שְׁתֵּי ה-**יוֹי** דִּין הִיְתָה זְקוּפָה וַיִּשְׂרָה כְּעֲמוּד יִשְׂרָאֵל. וְרַק לְאַחַר חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, ה-**ו** (**יוֹי**) שְׁבִין שְׁתֵּי ה-**י** הִתְעַקְמָה, וְנִעְשְׂתָה אֶלְכֶסוֹנִית, וְכֶן הִתְקַבְּלָה הָאוֹת **א** כְּפִי שְׁאֲנוּ מִפִּירִים.

וּמוֹסִיף וְאוֹמֵר הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת", שֶׁבְּדַמְיוֹן הָאוֹת **א** הַמְּקוֹרֵית (**יוֹי**), בְּרָא הַקַּב"ה אֶת צוֹרֵת פְּנֵיו שֶׁל הָאָדָם: שְׁתֵּי הָעֵינַיִם הֵן שְׁתֵּי הָאוֹתוֹת **י** (**יוֹי**), וְאֵילּוּ הַחוֹטֵם הוּא בְּצוֹרֵת הָאוֹת **ו** (**יוֹי**) – וּכְפִי שְׁנִרְמַז בְּפִסּוּק: "וַיִּצַר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם". וְדַרְשׁוּ חוֹז"ל, שֶׁ"וַיִּצַר" הֵם אוֹתוֹת "וּיִי" "צַר" – דְּהֵינּוּ, שְׁצַר (=צִיר) הַקַּב"ה אֶת הָאָדָם בְּצוֹרֵת **יוֹי**, כְּצוֹרֵת שְׁתֵּי הָעֵינַיִם וְהַחוֹטֵם.

אוּלָם, כְּאֲמוֹר, כְּאִשְׁרַח חֲטָא אָדָם וְאֶכֶל מֵעֵץ הַדַּעַת, נִתְעַקְמָה צוֹרֵת הָאוֹת **ו** הַזְּקוּפָה (**יוֹי**), שְׁבִין שְׁתֵּי הָאוֹתוֹת **י**, וְהִתְקַבְּלָה הָאוֹת **א** כְּפִי שְׁאֲנוּ מִפִּירִים.

וְעַל-כֵּן רֹמְזוֹ דוּד הַמֶּלֶךְ (תְּהִילִים קמו', ט): "יְתוֹם וְאַלְמָנָה יְעוּדָד וְדָרָךְ רְשָׁעִים יַעוֹת". "יְתוֹם וְאַלְמָנָה יְעוּדָד" רֵאשִׁי-תִיבוֹת "יוֹי" – צוֹרֵת הָאוֹת **א** לְפָנֵי חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן. אֲבָל "וְדָרָךְ רְשָׁעִים יַעוֹת" – עַל-יְדֵי הַחֲטָא נִתְעַוְתָה וְנִתְעַקְמָה הָאוֹת **ו** וְהִתְקַבְּלָה הָאוֹת **א** כְּפִי שְׁאֲנוּ מִפִּירִים.

וְלִכֵּן אוֹמֵר פִּירוּשׁ "אַרְץ הַחַיִּים" עַל תְּהִילִים (מזמור א'): בְּכוֹנֵה מִיּוֹחַדָת הַתַּחֲוִיל דוּד הַמֶּלֶךְ אֶת סֵפֶר תְּהִילִים: "אֲשֶׁרִי הָאִישׁ...". שָׁפֵן "אֲשֶׁרִי" מוֹרְכַבֶּת מִהָאוֹתוֹת **א** יִשְׂרָאֵל, כְּדִי לְהוֹרוֹת לָנוּ, שֶׁחוֹבָה עַל הָאָדָם לְתַקֵּן אֶת הָאוֹת **א**, כְּדִי שֶׁתִּהְיֶה שׁוֹב בְּיִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ לְפָנֵי חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן.

וְהִבִּיא שֵׁם פִּירוּשׁ נִפְלָא בְּשֵׁם הַרְבַּ ר' מֵאִיר מוֹכִיחַ עַל הַפִּסּוּק בְּתִהִילִים (צב'): "לְהַגִּיד כִּי יִשְׂרָאֵל ה' צוֹרֵי וְלֹא עוֹלָתָה בּוֹ", וְאֵמֵר ר' מֵאִיר שְׁדוּד הַמֶּלֶךְ, כְּדִי לְהוֹכִיחַ שֶׁהָאוֹת **א** הִיְתָה יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן אֲמַר: "לְהַגִּיד כִּי יִשְׂרָאֵל ה'", דְּהֵינּוּ אִם תִּרְצֶה לְרֵאוֹת שֶׁהָאוֹת **א** הִיְתָה יִשְׂרָאֵל, אִז "צוֹרֵי" תִּסְתַּכַּל עַל צוֹרֵת הַפְּנִים (שֶׁהִיא **יוֹי**), וְתִרְאֶה שֶׁ"לֹא עוֹלָתָה בּוֹ" – אֵין עִיווֹת וְאֵין עִיקוּם בְּפָנִים, הָרוֹמְזוֹת לְאוֹת **א** הַמְּקוֹרֵית.

וְצִרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין, מִדּוּעַ עַל-יְדֵי חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן נִפְגְּמָה וְנִתְעַקְמָה דוֹקָא הָאוֹת **ו** שְׁבִתוּךָ ה-**א**? אוֹמֵר עַל-כֵּן הַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן: הִנֵּה, כִּידוּעַ, בְּ"קְרִיאַת שְׁמַע" צִרִיכִים לְכוֹן עַל אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית-דִין: **סְקִילָה, שְׂרִיפָה, הַרְג, חֲנֻק**. וְזֹאת, כְּפִי שְׁכָתוּב בְּהַלְכוֹת "קְרִיאַת שְׁמַע": "יִזְהַר הָאָדָם בְּקְרִיאַת שְׁמַע' לְמִסוּר אֶת נַפְשׁוֹ עַל קִידוּשׁ ה', וַיִּצַר בְּדַעְתּוֹ כֹּל פְּעַם (אֶת) אַחַת מֵאַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית-דִין – **סְקִילָה, שְׂרִיפָה, הַרְג, חֲנֻק** – וְעַל-יְדֵי זֶה נִהַפֵּךְ לְבָרְיָה חֲדוּשָׁה, וְאֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי חֲלָקוּ". וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שֶׁאַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית-דִין מְכוֹנּוֹת כְּנִגְדַּ מִי שְׁפָגַם בְּאַרְבַּע אוֹתוֹת שֵׁם הַקַּב"ה "יְהוָה". דְּהֵינּוּ, סְקִילָה כְּנִגְדַּ מִי שְׁפָגַם בְּאוֹת י' מִהֶשֶׁם "יְהוָה" (יְהוָה), שְׂרִיפָה כְּנִגְדַּ מִי שְׁפָגַם בְּאוֹת ה' הָרֵאשׁוֹנָה (יְהוָה), הַרְג כְּנִגְדַּ מִי שְׁפָגַם בְּאוֹת **ו** (יְהוָה), וְחֲנֻק כְּנִגְדַּ מִי שְׁפָגַם בְּאוֹת ה' הַאַחֲרוֹנָה מִהֶשֶׁם "יְהוָה" (יְהוָה).

וְהִנֵּה, מִכִּיּוֹן שֶׁאָדָם הָרֵאשׁוֹן חֲטָא וְאֶכֶל מֵעֵץ הַדַּעַת, וְהִבִּיא מִיְתָה לְעוֹלָם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "כִּי בְיוֹם אֶכְלֶךָ מִמְּנוֹ מוֹת תָּמוּת". אִם כֵּן, דֵּינּוּ כְּדִין רוֹצֵחַ, וְעַל-כֵּן נִפְגְּמָה הָאוֹת **ו** מִהֶשֶׁם "יְהוָה", שֶׁהִיא כְּנִגְדַּ הַרְג/רְצָח.

וַיֵּשׁ לוֹמֵר לְפִי זֶה מָה שְׁאֲמַר הַמְּקוֹבֵל הָאֱלֹקִי, בְּעַל הַ"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת", עַל הַכְּתוּב בְּפִרְשַׁת "וַיִּצַּא": "וַיִּצַּא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה". "וַיִּצַּא" – רֵאשִׁי תִיבוֹת "וַיִּרָא יַעֲקֹב צוֹרֵת **אֱלֹהִים**". וְצִרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין, מָהוּ עֵנַיִן צוֹרֵת הַ"אֱלֹהִים" שֶׁרָאָה יַעֲקֹב בְּלִכְתּוֹ לְחָרָן? וּבְאֵר הָאֵרִיז"ל עֵנַיִן זֶה עַל-פִּי הַזְּהַר הַקְּדוּשׁ וְאֲמַר, שֶׁיַּעֲקֹב אָבִינוּ הָיָה תִיקוּנוֹ

שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וּכְפִי שֶׁהֵבִיא הַזֶּהר הַקָּדוֹשׁ: "דָּהָא יַעֲקֹב דּוּגְמָא דְאָדָם הָרֵאשׁוֹן הוּוּ, דִּיעֲקֹב שׁוּפְרִיָּה דְאָדָם הָרֵאשׁוֹן הוּוּ" (=יעקב היה כעין וכדמות אדם הראשון).

לְכֵן, אוֹמֵר הָאֲרִיזוֹ"ל, כְּמוֹ שְׁאָדָם הָרֵאשׁוֹן צִעַר אֶת עֲצָמוֹ קל' (=130) שָׁנִים, כְּדֵי לְכַפֵּר עַל חֲטָא עֵץ הַדַּעַת, כְּמוֹבָא בְּגִמְרָא (עִירוּבִין יח'): "רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אָדָם הָרֵאשׁוֹן, חֲסִיד גְּדוֹל הָיָה. כִּיּוֹן שָׂרְאָה שְׁנַקְנָסָה מִיָּתָהּ עַל-יָדוֹ (עַל שְׂאֵכֶל מֵעֵץ הַדַּעַת) יָשָׁב בְּתַעֲנִית מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה...".

כִּךְ יַעֲקֹב אָבִינוּ, שֶׁהִיָּה תִיקוּנוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, סָבַל צִעַר קל' (=130) שָׁנִים הָרֵאשׁוֹנוֹת שֶׁל יָמֵי חַיָּיו, כְּפִי שְׁאָמַר לְפָרְעָה: "יָמֵי שְׁנֵי מִגּוּרֵי שְׁלֹשִׁים וּמֵאָת שָׁנָה מְעַט וְרַעִים הָיוּ יָמֵי שְׁנֵי חַיָּי".

וְהֵנָּה, כִּידוּעַ, כְּשֶׁחֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן הוּא הֵבִיא מִיָּתָהּ עַל הָעוֹלָם. וּמְבוֹאֵר בְּמִפְרָשִׁים, שֶׁלְמֵרוֹת שֶׁלֹּא הִיָּתָה לוֹ כּוֹנֵה לְהַרוֹג אֶת הַנְּפֹשׁוֹת בְּזוּדוֹן, בְּכָל זֹאת דִּינוֹ כְּהוֹרֵג נֶפֶשׁ בְּשִׁגְגָה, שְׁצָרִיךְ כְּפָרָה, וְלִכֵּן גִּרְשׁוֹ הַקַּב"ה מִגֵּן עֲדוֹן, כְּפִי שֶׁכְּתוּב: "וַיִּגְרַשׁ אֶת הָאָדָם" – כְּדִין הוֹרֵג נֶפֶשׁ בְּשִׁגְגָה, שְׁצָרִיךְ לְגַלּוֹת לְעָרֵי מִקְלָט.

וְהִיָּתָה וְיַעֲקֹב הָיָה תִיקוּנוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שֶׁהֵבִיא מִיָּתָהּ עַל הָעוֹלָם, הֵנָּה הִיָּה צָרִיךְ יַעֲקֹב כְּפָרָה עַל-כֵּךְ, וְלִכֵּן הִיָּה צָרִיךְ לְגַלּוֹת מִמְקוֹמוֹ, כְּדִין הַהוֹרֵג נֶפֶשׁ בְּשִׁגְגָה.

וְזֶהוּ הַרְמָזוֹ שֶׁל – "וַיֵּצֵא" רֵאשִׁי תִיבוֹת "וַיֵּרָא יַעֲקֹב צוֹרֵת אֶלֶף" – שְׂרָאָה יַעֲקֹב אָבִינוּ אֶת צוֹרֵת הַ-א' שְׁנַתְעַקְמָה עַל-יָדֵי חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְעַל-כֵּן יֵצֵא מִבְּאֵר שְׁבַע וְהַלֵּךְ חֲרָנָה, לְגַלּוֹת מִבֵּיתוֹ, כְּדֵי לְכַפֵּר עַל חֲטָא אָדָם הָרֵאשׁוֹן, שֶׁהָרִי הוּא תִיקוּנוֹ.

וְהֵנָּה, אוֹמְרִים חז"ל, שְׁדוּד הַמֶּלֶךְ הוּא גְלָגוּלוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן. וְעַל-כֵּן אוֹמֵר הַמְדַרְשׁ (בַּמְדַּב"ר יד', יב'): "ע' (=70) שָׁנָה שֶׁחָסַר אָדָם (הָרֵאשׁוֹן) מִשְׁנוֹתָיו... נִתְּן לְדוֹד בֶּן יִשְׁרָאֵל...".

וּמְבָאֵר עֲנִיָּן זֶה הָאֲר"י הַקָּדוֹשׁ, וְאוֹמֵר, שֶׁהִסִּיבָה שְׁאָדָם הָרֵאשׁוֹן נִתְּן לְדוֹד אֶת 70 הַשָּׁנִים מִשְׁנוֹתָיו הֵיא מְשׁוּם שְׁדוּד הַמֶּלֶךְ הִיָּה גְלָגוּל שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְכִיּוֹן שֶׁנִּגְזַר עַל אָדָם הָרֵאשׁוֹן: "כִּי בְיוֹם אֶכְלֶךָ מִמֶּנּוּ (=מֵעֵץ הַדַּעַת) מוֹת תָּמוּת" – שְׁיָמוּת בּוֹ בְיוֹם שֶׁבוֹ יוֹלֵד, הִיָּתָה גִזְרָתָהּ זֹו צָרִיכָה לְהַתְקִים אֶצֶל דוֹד הַמֶּלֶךְ. וּמֵאַחַר וְדָבַר זֶה נִגְזַר בְּסִיבָתוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, נִתְּן לוֹ (אָדָם הָרֵאשׁוֹן) לְדוֹד ע' (=70) שָׁנִים מִשְׁנוֹתָיו.

וְעוֹד אוֹמֵר הָאֲר"י הַקָּדוֹשׁ, שֶׁמֵאַחַר וְהָאָדָם הָרֵאשׁוֹן חֲטָא וְאָכַל מֵעֵץ הַדַּעַת, וְהֵבִיא בְכַךְ מִיָּתָהּ לְעוֹלָם כְּלוֹ – דוֹד, שֶׁהוּא תִיקוּנוֹ, יִתְקַן אֶת חֲטָאוֹ זֶה, וּבְאַחֲרֵית הַיָּמִים הוּא יִהְיֶה מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, וְיַחֲזִיחַ אֶת הַמַּתִּים.

וְהֵנָּה, מִכָּל הָאָמוּר, מְבוֹאֵר לָנוּ שְׁאָדָם הָרֵאשׁוֹן פָּגַם עַל-יָדֵי הַגְּאוּהָ בְּשֵׁתֵי אוֹתִיּוֹת ד', מִשְׁמוֹת "שְׁדִי" וְ"אֲדָנִי" (כְּפִי שֶׁהֵבִיאנוּ, שְׁעַל-יָדֵי חֲטָא עֵץ הַדַּעַת הִסְתַּלְקוּ שְׁתֵי אוֹתִיּוֹת הַ-ד' (הַרוֹמְזוֹת לְדָלוֹת) מִהַשְׁמוֹת "שְׁדִי" וְ"אֲדָנִי", וְנִשְׁאַרוּ אוֹתִיּוֹת "יִש" "אֲנִי" שְׁרוֹמְזוֹת עַל יִשׁוֹת וְאֲנוּכִיּוֹת), וְכֵן פָּגַם אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּאוֹת ו' מִהַשֵּׁם "הִיָּה". עַל-כֵּן, הִיָּתָה וְדוֹד הַמֶּלֶךְ הוּא תִיקוּנוֹ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, לְכֵן נִרְמָזוּ בְּשֵׁמוֹ שֶׁל דוֹד כָּל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּפְגְּמוּ עַל-יָדֵי אָדָם הָרֵאשׁוֹן, כְּאִשֶּׁר אָכַל מֵעֵץ הַדַּעַת (שְׁתֵי אוֹתִיּוֹת ד', וְהָאוֹת ו'), וְזֶה פְּלֵא גְדוֹל. (עַל פִּי "אוֹרְהַ שֶׁל תוֹרָה" לַהֲרַה"ק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)

"בְּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל הָעַמִּים, לֹא יִהְיֶה בְךָ עֶקֶר וְעַקְרָה וּבְבַהֲמֵתְךָ" - בְּבַהֲמִין שֶׁלֶד (=הַעֲגֵלוֹן), שְׁאֶפִּילוֹ הָאָדָם הַפְּשוּט שֶׁבְךָ יִהְיֶה פֶקֶח, וַיִּדַע מָה לְהִשִּׁיב לְאִפִּיקוּרוֹס. (דְּבָרִים רַבָּה ג', ח').

וּבְעֲנִיָּן זֶה מְסוּפָר עַל הַגְּאוּוֹן רַבִּי יְהוֹנָתָן אֵיבִישׁוּץ זצ"ל, שֶׁפָּעַם טָעַן הַחֲשָׁמוֹן (=הַכּוֹמֵר) בְּפִנֵּי הַמֶּלֶךְ וְהַשְּׂרִים, שְׁאֵמְנָם בּוֹיכּוֹחִים עִם רַבִּי יְהוֹנָתָן, יָדוּ שֶׁל הָרַב עַל הָעֲלִיוֹנָה, אֵדךְ אֵין זֹאת, אֶלֶא מִפְּנֵי חֲרִיפּוֹת שִׁכְלוֹ. אֲבָל אִם נִשְׂאֵל יְהוּדֵי מִן הַשּׁוּק, וְנוֹכִיחַ לוֹ שְׁאֵמּוֹנֵת הַנוֹצְרִים נְכוֹנָה יוֹתֵר, הוּא יִשְׁתַּכְנַע בְּנִקְלָה (=בְּקִלּוֹת). צוּה הַמֶּלֶךְ לְהֵבִיא אֶת הַיְהוּדִי הָרֵאשׁוֹן שְׁיַעֲבֹר לִיד אֲרָמוֹנוֹ. וְאָכּוֹן, כְּעִבּוֹר זְמַן קֶצֶר, עֵבֶר עֲגֵלוֹן יְהוּדִי אֶחָד לִיד אֲרָמוֹן הַמֶּלֶךְ. עֲצוּהוֹ הַשּׁוֹטְרִים וְהֵבִיאֵהוּ לְפִנֵּי הַמֶּלֶךְ. פָּנָה אֵלָיו הַכּוֹמֵר, וְאָמַר לוֹ: רֵאָה, אֲנִי מְבַטֵּיחַ לְתֵת לְךָ אֶת אֲרָנְךָ הַזְּהוּבִים שְׁבִידִי, וְגַם אֲנִי מְבַטֵּיחַ לְתֵת פְּרִנְסַתְךָ בְּרוּחַ, וּמַעַל הַכַּל אֲנִי עֹרֵב לְךָ שֶׁתִּלְךָ לְעוֹלָם הַבָּא שֶׁל הַנוֹצְרִים, וְזֹאת בְּתַנְאֵי שְׁתַּמִּיר אֶת דָּתְךָ.

פְּקַד עֲלָיו הַמֶּלֶךְ לְהִשִּׁיב כְּפִי לְבָבוֹ וּמִצְפוּנוֹ, וּבִרְאוֹת הָעֲגֵלוֹן אֶת ר' יְהוֹנָתָן שֵׁם, הַתְּאוּשֵׁשׁ וְעֵנָה: אֵינִי מְשַׁכֵּיל לְהַתּוֹפַח עִם הַחֲשָׁמוֹן, אוֹלָם הֵנִי לְהִשִּׁיב לְךָ מִתּוֹךְ מְקוּצוּעִי, כִּי הֵנָּה מוֹר אָבִי עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שֶׁהִיָּה גַם כֵּן עֲגֵלוֹן, צִוּוִי לְפִנֵּי מוֹתוֹ, שְׂאֵם יָבוֹא אֵלָי אָדָם וַיִּצִיעַ לִי לְהַחֲלִיף אֶת סוּסוֹ בְּסוּסִי, וַיִּתֵּן לִי גַם כֵּן סָכוּם מְסוּיָם שֶׁל זְהוּבִים, שֶׁלֹּא אֶחְלִיפְנוּ וְלֹא אִמְרִנוּ. כִּי לְמָה לְאוֹתוֹ אָדָם לְתֵת לִי אֶת תּוֹסַפֵּת זְהוּבִים, בְּנוֹסֵף לְהַחֲלִפַת סוּסִי בְּסוּסוֹ, אִם לֹא שִׁישׁ בְּסוּסוֹ מִחֲלָה מִמְאָרֵת מְסוּפְנָת, שֶׁלֹּא נִרְאִיתָ לְעִיֹן. וְאוֹתוֹ הַדְּבָר הֵנִי לְהִשִּׁיב לְךָ: לְמָה לִי לְהַחֲלִיף אֶת הָעוֹלָם הַבָּא שְׁלִי, אִם לֹא שְׁבַעוֹלָם הַבָּא שֶׁל הַנוֹצְרִים יֵשׁ שֵׁם סְפָנוֹת לְמִינֵיהֶן וְ"מַחֲלוֹת מִמְאִירוֹת" - לְמָה לְךָ לְהוֹסִיף עַל הַבְּטָחְתְּךָ, בְּעוֹלָם הַבָּא, גַּם כִּיִּס שֶׁל זְהוּבִים וּפְרִנְסָה - תְּמוֹרֵת הָעוֹלָם הַבָּא שֶׁל הַיְהוּדִים?

פִּנֵּי הַחֲשָׁמוֹן חִפּוֹ, וְהַשְּׂרִים וְהַמֶּלֶךְ שְׁמַחוּ לְאִידוֹ, וְהַמֶּלֶךְ צוּה שִׁישְׁלַחוּ אֶת הַיְהוּדִי עִם מִתְּנוֹת יְקָרוֹת. וְזֶהוּ שְׁאָמַר הַכְּתוּב: "וּבְבַהֲמֵתְךָ" - אֵף בְּבַהֲמִין שֶׁלֶד, אֵף יְהוּדִי פְּשוּט יִדַע לְהִשִּׁיב תְּשׁוּבָה נִיצַחַת, כְּדַת וְכַהֲלָכָה... (מִמְרוֹן הָרַשְׁלִ"צ הַגַּר"ע יוֹסֵף שְׁלִיט"א).